

## **Zwięzła ocena sytuacji KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. za rok obrotowy 2008**

/przyjęta przez Radę Nadzorczą KGHM Polska Miedź S.A. w dniu 8 maja 2009 r./

Zgodnie z rozdziałem III pkt 1 ppkt 1) „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW” Rada Nadzorczą KGHM Polska Miedź S.A. przedkłada zwięzłą ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Spółki. Ocena ta została przygotowana w oparciu o przedłożone przez Zarząd dokumenty, dyskusje przeprowadzone z udziałem Zarządu i innymi osobami zapraszonymi na posiedzenia Rady, a także z uwzględnieniem sprawozdań finansowych i sprawozdań Zarządu z działalności Spółki z badania ksiąg rachunkowych Spółki przez Biegłego Rewidenta.

### **1. Realizacja strategii i misji Spółki**

W całym roku 2008 nie było znaczących zmian w podstawowych kierunkach dotychczasowej strategii Spółki. Efektywność prowadzonych operacji zmniejszyła się pod względem kosztowym z powodów wzrostu kosztów zużycia materiałów, paliw i energii, wzrostu usług obcych, wzrostu kosztów pracy, spadkiem zawartości miedzi w wydobywanym urobku (nadawa). Spółka nie powiększyła swoich możliwości produkcyjnych, utrzymując jej podstawowe parametry na porównywalnym poziomie roku ubiegłego. Nie poprawiła się również znacząco pozycja finansowa spółek Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A.

W drugiej połowie 2008 roku Zarząd KGHM Polska Miedź S.A. rozpoczął pracę nad opracowaniem założeń do Strategii Spółki na lata 2009 – 2018. Zatwierdzony Uchwałą Rady Nadzorczej KGHM Polska Miedź S.A. w lutym 2009 r. dokument Strategii uwzględnia aktualną sytuację na rynkach światowych i oparty jest na skorygowanych, w porównaniu z obowiązującą w I półroczu 2008 roku Strategią, założeniach makroekonomicznych. Dużą rolę przywiązuje się do projektów zmierzających do zmiany technologii produkcji w KGHM Polska Miedź S.A. (mechaniczne urabianie złożeń), jak również projektów nakierowanych na poprawę efektywności produkcji (intensyfikacja robót przygotowawczych, wymiana maszyn górniczych).

### **2. Warunki makroekonomiczne w 2008 roku**

W 2008 roku średnioroczne notowania miedzi elektrolitycznej na Londyńskiej Giełdzie Metali (London Metal Exchange, LME) wyniosły 6 952 USD/t, co oznacza zmniejszenie o 2,5% w stosunku do roku 2007 (7 126 USD/t). W II półroczu 2008 roku na rynkach metali nastąpiła znacząca przecena, wskutek której notowania miedzi spadły, osiągając w końcu grudnia minimalny poziom 2 770 USD/t.

Średnioroczne notowania srebra na Londyńskim Rynku Metali Szlachetnych (London Bullion Market, LBM) w 2008 roku osiągnęły poziom 14,99 USD/troz, co oznacza wzrost o 12% w stosunku do średnich notowań w 2007 roku, tj. 13,38 USD/troz. Podobnie jak w przypadku miedzi, notowania srebra uległy znaczącemu spadkowi w II półroczu 2008 r., osiągając minimum w październiku (8,88 USD/troz).

Średni kurs USD/PLN (NBP) w 2008 roku wyniósł 2,41 USD/PLN i był niższy w porównaniu z tym samym okresem poprzedniego roku o 13% (2,77 USD/PLN). Do

lipca ubiegłego roku trwał trend aprecjacyjny złotego wobec dolara amerykańskiego i euro. W kolejnych miesiącach nastąpiło gwałtowne osłabienie waluty krajowej.

### **3. Podstawowe wyniki Spółki**

#### **Produkcja górnicza i hutnicza**

W ubiegłym roku w Spółce wydobyto 29,4 mln t urobku w wadze suchej, a więc o 0,8 mln t mniej niż w roku 2007. Jednocześnie na skutek przechodzenia z eksploatacją w rejon o niższym okruszcowaniu nadal zmniejszyła się zawartość miedzi (z 1,67% do 1,64%) i srebra (z 46,6 g/t do 46,1 g/t) w urobku.

Powyższe czynniki były podstawową przyczyną zmniejszenia produkcji miedzi w koncentracie do poziomu 429 tys. t i i srebra 1 161 t (zmniejszenie odpowiednio o 5% i 3% w stosunku do 2007 r.).

W celu efektywnego wykorzystania istniejących zdolności produkcyjnych Spółka uzupełniała wsad własny zakupionymi materiałami miedzionośnymi. W konsekwencji produkcja miedzi elektrolitycznej wyniosła 527 tys. t, a srebra metalicznego 1 193 t, co oznacza zmniejszenie w stosunku do 2007 r. odpowiednio o 1,2% i 1,8%.

Zmianie uległa struktura produktów zwłaszcza w odniesieniu do walcówki, która wskutek zmniejszonego zapotrzebowania rynku została wyprodukowana w ilości o 18% mniejszej w stosunku do roku poprzedniego.

#### **Przychody ze sprzedaży**

W roku 2008 Spółka sprzedała 537 tys. t miedzi i wyrobów z miedzi (+2,0%, więcej o 10 tys. t), w tym 208 tys. t walcówki (spadek o 17%). Ogółem przychody ze sprzedaży miedzi i wyrobów z miedzi z uwzględnieniem pozytywnych efektów transakcji zabezpieczających wyniosły 9 443 mln PLN i były niższe od osiągniętych w 2007 roku o 886 mln PLN.

Przychody ze sprzedaży srebra wyniosły 1 349 mln PLN (spadek o 54 mln PLN), przychody ze sprzedaży złota wzrosły o 38% (do 63 mln PLN z 46 mln PLN w 2007r.), a pozostałych produktów 366 mln PLN (wzrost o 40 mln PLN).

Powyższe wartości uwzględniają korektę z tytułu:

- rozliczenia towarowych instrumentów zabezpieczających w wysokości 569 mln PLN (w 2007 roku: -633 mln PLN) oraz
- rozliczenia w wynik dodatnich różnic kursowych związanych z zabezpieczeniem kredytu walutowego, które zostały odniesione do eksportu katod w kwocie +11 mln PLN (w 2007 roku +51 mln PLN). W 2008 roku nie zanotowano korekty przychodów z tytułu realizacji walutowych instrumentów zabezpieczających (w 2007 roku osiągnięty został zysk w wysokości +146 mln PLN).

Łączna wartość przychodów ze sprzedaży produktów wyniosła w 2008 roku 11 220 mln PLN i była niższa o 7% od przychodów osiągniętych w 2007 roku, głównie w wyniku aprecjacji złotego oraz gwałtownego spadku notowań miedzi i srebra w IV kwartale 2008 roku.

Pomimo gorszych od założeń warunków makroekonomicznych powyższy poziom przychodów ze sprzedaży jest nieznacznie wyższy od wartości zaplanowanych w Budżecie Spółki, głównie w związku z wyższym w stosunku do budżetowanego wolumenu sprzedaży miedzi i efektami wdrożonych strategii zabezpieczających.

## **Koszty działalności operacyjnej**

Całkowity jednostkowy koszt produkcji miedzi elektrolitycznej wzrósł z 11 160 PLN/t w 2007 roku do 11 736 PLN/t w roku 2008.

Wzrost jednostkowego kosztu produkcji miedzi w odniesieniu do 2006 roku o 5,2% tj. o 576 zł/tonę Cu wynikał w głównej mierze: ze wzrostu kosztów zużycia materiałów, paliw i energii (wzrost o 432 zł/t), wzrostu usług obcych (w tym głównie górniczych robót przygotowawczych: +232 PLN/t) i kosztów amortyzacji (+116 zł/t) oraz ze spadku produkcji miedzi z koncentratów własnych (+106 zł/t). Koszty pracy (z wyłączeniem rezerwy aktuarialnej) wzrosły w 2008r. o 79 zł/t.

Koszt produkcji miedzi z wsadu własnego wzrósł o 1 484 zł/t, tj. o 16%, na co wpłynęły głównie wymieniane wyżej najważniejsze koszty wg rodzaju i spadek produkcji miedzi z koncentratów własnych.

Koszt produkcji miedzi stanowił 93% kosztów ogółem wg rodzaju. W 2008r. wartość kosztów wg rodzaju zwiększyła się o 549,23 mln zł, tj. o 8%.

Natomiast koszty rodzajowe bez zakupionych materiałów miedzianośnych w 2008r. wzrosły o 400,21 mln zł, tj. o 7%, przede wszystkim w wyniku wzrostu: kosztów zużycia materiałów, paliw i energii (+ 204,5 mln zł), usług obcych (w tym głównie górniczych robót przygotowawczych zleconych: + 150,00 mln zł), kosztów pracy (w tym głównie odpisów na przyszłe świadczenia pracownicze: + 111,08 mln zł).

## **Wyniki finansowe**

Wynik brutto w 2008 roku wyniósł 3 554 mln PLN, na który złożyły się: zysk ze sprzedaży w wysokości 3 392 mln PLN, zysk z pozostałej działalności operacyjnej 204 mln PLN i strata z działalności finansowej na poziomie: -43 mln PLN.

Na wynik z pozostałej działalności operacyjnej wpłynęły w głównej mierze (mln PLN):

– przychody z dywidend	237
– strata z wyceny i realizacji instrumentów pochodnych	-212
– zysk z tytułu różnic kursowych	122
– przychody z odsetek od instrumentów finansowych	113
– odpisy z tytułu utraty wartości akcji w jednostce zależnej	-75

Strata z działalności finansowej w wysokości -43 mln PLN wynika głównie ze zmiany wysokości rezerw.

Zysk brutto został obciążony podatkiem dochodowym w wysokości 633 mln PLN, na który złożyły się podatek dochodowy bieżący w kwocie 576 mln PLN oraz 71 mln PLN z tytułu różnic przejściowych. W konsekwencji wynik netto w 2008 roku wyniósł 2 920 mln PLN, co oznacza zmniejszenie w odniesieniu do 2007 roku o 23%. Wynik EBITDA spadł o 20,1% z 5 101 mln PLN w 2007 r. do 4 078 mln PLN w 2008 r.

## **Wybrane wskaźniki finansowe**

W ślad za pogorszeniem wyników finansowych obniżeniu uległy wskaźniki rentowności:

- ROA z 30,6% do 21,0%,
- ROE z 42,4 do 27,6%.

Również w związku ze wzrostem udziału kapitału własnego w strukturze pasywów nastąpiło zmniejszenie stopy zadłużenia z 27,8% do 23,8%.

Korzystna sytuacja finansowa Spółki przełożyła się na zmniejszenie stanu zobowiązań krótkoterminowych i w konsekwencji zwiększenie wskaźników płynności:

- bieżącej z 2,5 do 3,1,
- szybkiej z 1,7 do 2,2.

Na wzrost wskaźników płynności ( i w związku z tym na nadpłynność) największy wpływ miało zmniejszenie poziomu zobowiązań krótkoterminowych o 17% w porównaniu z 2007 r. tj. z 2 018,28 mln zł w 2007r. do 1 668,60 mln zł w 2008r. Wśród zobowiązań krótkoterminowych najistotniejszym zmniejszeniem uległy zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawych (o 278,1 mln zł) oraz zobowiązań handlowych (o 34,7 mln zł).

## **4. Ocena systemu zarządzania ryzykiem rynkowym w Spółce w 2008 roku**

Głównymi rodzajami ryzyka rynkowego, na które narażona jest Spółka, są:

- ryzyko zmian cen metali,
- ryzyko zmian kursów walutowych,
- ryzyko zmian stóp procentowych,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

Za zarządzanie ryzykiem rynkowym w Spółce i przestrzeganie przyjętej w tym zakresie polityki odpowiada Zarząd. Głównym podmiotem, zajmującym się realizacją zarządzania ryzykiem rynkowym, jest Komitet Ryzyka Rynkowego, który rekomenduje Zarządowi działania w tym obszarze. Główną techniką zarządzania ryzykiem rynkowym są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne. Stosowany jest również hedging naturalny.

Spółka na bieżąco prowadzi analizy rynków metalowych oraz walutowych, które są podstawą w podejmowaniu decyzji o wdrożeniu strategii zabezpieczających. Zarządzanie ryzykiem rynkowym zdeteminowane jest również sytuacją wewnętrzną Spółki. KGHM stosuje rachunkowość zabezpieczeń przyszłych przepływów środków pieniężnych. Monitorowanie wielkości ryzyka rynkowego w Spółce opiera się na analizach wpływu czynników ryzyka rynkowego na działalność Spółki (wynik finansowy, bilans, rachunek przepływów) z wykorzystaniem miary ryzyka rynkowego Earnings-at-Risk, opartą o metodologię Corporate Metrics.

Za zarządzanie płynnością finansową w Spółce i przestrzeganie przyjętej w tym zakresie polityki odpowiada Zarząd. Spółka aktywnie zarządza płynnością finansową rozumianą jako zdolność do terminowego regulowania zobowiązań oraz do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie bieżącej działalności i potrzeb

inwestycyjnych. Płynność finansowa analizowana jest w kilku horyzontach czasowych, począwszy od płynności natychmiastowej, aż do płynności długookresowej.

Za zarządzanie ryzykiem kredytowym w Spółce i przestrzeganie przyjętej w tym zakresie polityki odpowiada Zarząd. Głównym podmiotem, zajmującym się realizacją działań w tym obszarze, jest Komitet Ryzyka Kredytowego. KGHM ocenia na bieżąco wiarygodność kredytową: klientów, z którymi zawiera transakcje fizycznej sprzedaży produktów; instytucji finansowych (banków/brokerów), z którymi zawierane są transakcje zabezpieczające oraz podmiotów, które są przedmiotem inwestycji bezpośrednich oraz kapitałowych.

W 2008 r. strategie zabezpieczające cenę miedzi stanowiły ok. 35% (w 2007r. 25%) zrealizowanej przez Spółkę sprzedaży tego metalu. Dla sprzedaży srebra wskaźnik ten wyniósł ok. 32% (w 2007r. 6%).

W przypadku rynku walutowego, zabezpieczone przychody ze sprzedaży stanowiły ok. 11% (w 2007r. 10%) całkowitych przychodów ze sprzedaży zrealizowanych przez Spółkę.

W 2008 r. transakcje w instrumentach pochodnych zawarte na rynku metali rozliczyły się wynikiem dodatnim, natomiast transakcje walutowe rozliczyły się wynikiem ujemnym. Wpływ wszystkich transakcji w instrumentach pochodnych na rachunek wyników ukształtował się w wysokości 368 mln PLN (w 2007r.: - 749 mln PLN).

W 2008r. Spółka wdrożyła strategie zabezpieczające cenę miedzi o łącznym wolumenie 99 tys. t i terminie zapadalności przypadającym na IV kwartał 2008 i I półrocze 2009 r. Spółka korzystała z instrumentów opcyjnych. Nie było wśród nich toksycznych opcji, tzn. opcji o charakterze spekulacyjnym. Dodatkowo, w tym okresie Spółka wdrożyła strategie dostosowawcze o łącznym wolumenie 24,8 tys. ton i terminie zapadalności przypadającym na 2008 i 2009 rok.

W 2008 roku Spółka nie stosowała strategii zabezpieczających cenę srebra. Wdrożono strategie dostosowawcze o łącznym wolumenie 643 tys. troz.

W przypadku terminowego rynku walutowego, w 2008 r. Spółka stosowała strategie zabezpieczające poziom kursu USD/PLN dla 1 374 mln USD i horyzoncie czasowym przypadającym na IV kwartał 2008r. i na 2009 r. Spółka korzystała także na tym rynku z instrumentów opcyjnych. Również nie było wśród nich toksycznych opcji.

## **5. Ocena systemu kontroli wewnętrznej**

Spółka regularnie ocenia jakość systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Istotnym elementem zarządzania ryzykiem jest audytowanie procesów prowadzone przez Departament Audytu. Przeprowadzając audyty każdorazowo dokonywana jest ocena funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz ważnych rodzajów ryzyka mogących niekorzystnie wpłynąć na osiągnięcie celów Spółki.

W 2008 roku przeprowadzone zostały audyty z zakresu zarządzania: majątkiem trwałym, produkcją i dostawami produktów, usługami transportowymi, odpadami, energią elektryczną, środkami finansowymi oraz bezpieczeństwa informatycznego. W wyniku tych działań został ustalony stan faktyczny ww. procesów wraz z propozycją działań naprawczych i rekomendacjami niezbędnymi do podjęcia przez kierownictwo stosownych decyzji.

Kontrola wewnętrzna (instytucjonalna) realizuje swoje zadania na podstawie zatwierdzonego przez Zarząd Spółki „Regulaminu Kontroli Wewnętrznej”. System

kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie obszary i jednostki organizacyjne Spółki. Jednocześnie, utrzymano w pełnym zakresie obowiązków samokontroli pracowników i kontroli funkcjonalnej sprawowanej przez wszystkie szczeble kierownicze w ramach obowiązków koordynacyjno-nadzorczych.

Funkcjonujący od II połowy 2007 r. Departament Kontroli Wewnętrznej (ulożony w strukturze Biura Zarządu) podporządkowano początkowo Wiceprezesowi Zarządu ds. Finansowych, a od dnia 01.06.2008 r. bezpośrednio Prezesowi Zarządu Spółki. Działalność kontrolna Departamentu (w omawianym okresie) ukierunkowana była m.in. na potrzebę ograniczenia ryzyka związanego z:

- wyborem wykonawców/dostawców robót i usług,
- sposobami wykorzystania środków finansowych w badanych obszarach,
- sposobem zarządzania złożonymi projektami.

W efekcie zaproponowano zmiany w procedurach oraz dookreślenie i egzekwowanie odpowiedzialności pracowników za podejmowane działania lub za zaniechania nie tylko na „własnym” stanowisku pracy, ale także za realizację zadań w ramach Komisji i Zespołów, do których są powoływani.

## **6. Wybrane zagadnienia wymagające uwagi**

Na szczególną uwagę zasługuje:

- konieczność ciągłego monitorowania przyjętych kierunków strategicznych pod względem ich zgodności z zachodzącymi zmianami w otoczeniu gospodarczym kraju i świata oraz konsekwentnego ich wdrażania;
- potrzeba intensyfikacji realizacji zadań inwestycyjnych, zwiększając znacząco rzeczowy zakres ich realizacji w kolejnych latach
- konieczność inwestycyjnego zabezpieczenia dostępu Spółki do krajowych zasobów rud miedzi;
- pilne wdrożenie w Spółce realnych programów obniżki jednostkowego kosztu produkcji miedzi w celu poprawy pozycji konkurencyjnej KGHM Polska Miedź S.A.;
- potrzeba ciągłego monitorowania strategii zabezpieczenia przed ryzykiem cen surowców i ryzykiem kursowym;
- poprawy efektywności funkcjonowania spółek Grupy Kapitałowej;
- przegląd transakcji realizowanych przez Spółkę ze spółkami powiązanymi (opracowanie polityki cen transferowych);
- konieczność utworzenia zintegrowanej funkcji Audytu Wewnętrznego;
- potrzeba wbudowania elementu zarządzania ryzykiem informatycznym w całość podejścia do zarządzania ryzykiem na poziomie Spółki i Grupy Kapitałowej.

Lubin, dnia 8 maja 2009 r.